

Sayı: 2023/0535-BU

02 Şubat 2023

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
GÜMRÜKLER MUHAFAZA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ÇANKAYA/ANKARA

Konu: Gümrük Yükümlülüğü Gümrük Müşavirinin Mütessesil Sorumluluğu Gümrük İşlemlerine İlişkin Takibata Konu Vakalar Hk.

İlgi: a)05.04.2019 tarih 2019/1463-BU sayılı yazımız
b)29.04.2019 tarih ve 68326374-045.02 sayılı yazınız
c)09.05.2022 tarih 2022/2188-BU sayılı yazımız

Bilindiği üzere, ilgi (a)'da kayıtlı İthalatta Gümrük Yükümlülüğü ve Gümrük Müşavirlerinin Mütessesil Sorumluluğu konulu yazımızda Gümrük İdarelerinde oluşan vakalara ilişkin olay bazında Gümrük Müşavirlerinin mütessesil sorumlulukları, yükümlülükler Gümrük Kanununda bahse konu 229 madde ve 181 madde 2 bendinden söz edilerek olayların değerlendirilmesi istenilmiş, ilgi (b)'de kayıtlı 29.04.2019 tarih 68326374-045.02 sayılı (Tüm Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüklerine) dağıtımli yazınızla konunun mevzuat çerçevesinde titizlik ve hassasiyetle ele alınması konusunda bilgi ve gereği için talimatlarınız iletilmiştir.

Ancak ilgi (c)' de kayıtlı yazımızda özetle; Üyelerimizden gelen vaki taleplerin olay bazında incelenmesi ve vakaların değerlendirilmesinden; Müdürlüğünüze bağlı birimlerce bahse konu beyanlarda işlem yapıldığı, mağduriyetlerin devam ettiği, titizlik ve hassasiyet olgusu ortadan kaldırılarak müdahale müzekkereleriyle Gümrük Müşavirlerinin mahkemelerde hak arar duruma geldiği ve bu durumun hakkaniyet ve hukuk ile uygun düşmediğinin gözlemlendiği belirtilmiştir.

Son zamanlarda; Gümrük İdarelerince uygun bulunarak gümrük vergileri ödenmiş geçici depolama veya antrepodan alıcısına teslim aşamasına gelmiş işlemlerde eşyanın gümrük tarifesi uygun değildir, denilerek kaçakçılık kovuşturmasıyla mahkemelere intikal ettirilmiş örnek vakaların sayısı oldukça fazlaşmış bulunmaktadır.

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 181. Maddenin 2. Fıkrası gereği dolaylı temsilde temsilcinin yükümlülüğü kendisine sunulan ve beyanda bulunulan verilerle, belgelerle sınırlıdır. Bu verilerin ve belgelerin ışığında beyanda bulunulmaktadır. Derneğimizin ilgi (a)' da kayıtlı Genel Müdürlüğünüz'e muhatap yazısına, ilgi (b) de yer alan; Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünden 12.03.2019 tarih ve 42502242 sayılı yazı ile alınan görüşle birlikte verilen cevap ve ekli belgeler incelendiğinde görülmektedir ki; Kollukça; kaçakçılık vakası ile Gümrük Müşavirinin illiyet bağı kurulmaması halinde, GK. 181/2'ye göre kendisine sunulan bilgi ve belgeler ile sorumluluğu sınırlanmış olan Gümrük Müşavirinin olaya dahil edilmemesi gerekmediği ifade edilmektedir.

Beyanda bulunulan eşyalar sayılıp kontrol edildiğinde miktarlarında sayı, baş, ağırlık adet gibi ölçülerinde fazlalık tespit edilmesi halinde fiilin cezası, 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 234/1-a maddesinde belirtilmiş olup, gümrük vergilerinden başka 3 katı ceza alınır denilmektedir. Bu nedenle,

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.

söz konusu fazlalık için konuyu yargıya intikal ettirmek ve Gümrük Kanunu'nda cezası açıkça belirlenmiş bir hususta 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümleri ile işlem tesis edilmesine yönelik ifade alınması hukukun genel prensipleri ile, 4458 sayılı kanun ile Ticaret Bakanlığının yukarıda belirtilen Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve Muhafaza Genel Müdürlüğünün yazıları ile çalışmaktadır.

Üyelerimizin kendileri tarafından sahte belge düzenlendiğine dair açık bir belge, bilgi veya bulgu olmadığı sürece kendilerini şüpheli olarak görmek ve değerlendirmek yasal düzenlemelere de aykırıdır. Çünkü 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK), "şüpheli, soruşturma evresinde, suç şüphesi altında bulunan kişiyi ifade eder" hükmünü taşımaktadır. (CMK m.2/1-a) Bu durumda sahte evrak düzenlemediği halde üyelerimizin ancak bilgisine başvurulabilecek olunmasına rağmen BİLGİ İFADE TUTANAĞI yerine, ifade tutanaklarının diğer başlığı kullanılarak ŞÜPHELİ İFADE TUTANAĞI ile ifadelerine başvurulması ve bu tutanakların savcılığa intikal ettirilmesi de ayrı bir sorun oluşturmakta, böylece gereksiz yere üyelerimizin şüpheli olarak davalara dahil edilmesi gibi telafisi güç sorunlara yol açılmaktadır. Söz konusu ilgi (c)'de kayıtlı yazımız eki ifade tutanağından açıkça görüleceği üzere toplam 5 kalem olan beyannamede yer alan ve beyanda bulunulan eşyalardan sadece bir kaleminde fazlalık çıkmasından ötürü Gümrük Kanunu 234. Madde kapsamında ceza uygulanması gerekirken Muhafaza Müdürlüğü tarafından konu fezlekeye bağlanarak savcılığa intikal ettirmek yoluyla Kanun ile yapılan düzenlemenin hilafına bir yöntem uygulandığı belirtilmiştir.

Ayrıca, dikkat çekmek istediğimiz bir başka husus da eşyaya mevzuat dahilinde GTİP veren, beyanı kontrol eden işlem yapan yine Bakanlığınızın yetiştirdiği muayene ve kontrolle görevli memurlardır ki konunun uzmanlarıdır. Son zamanlarda yoğunlaşan söz konusu örnek olaylarda yükümlü beyanının idarece kontrolünün yapılması neticesinde uygun görülüp eşyanın sahibine teslimi sırasında tarife uygunsuzluğu öne sürülerek mağduriyet yaratıldığı da gözlemlenmiştir.

Ciddi ihbar ve şüpheye neden olacak vakalar tabi ki ciddiyetle araştırılmalı ve neticelendirilmelidir. Ancak, ilgi (b)'de kayıtlı dağıtım yazıda her ne kadar söz konusu durumlarda kurumların titiz ve hassas olmaları istenmişse de bir süre sonra bu amaç unutulup rutine dönmekte ve gereksiz yere gümrük idareleri ile mahkemeler meşgul edilmektedir.

Konuya ilişkin olarak, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 12.03.2019 tarih 42502242 sayılı yazısında özetle; Gümrük Müşavirinin olaya iştiraki ve illiyet bağının tespitinin her somut olayın kendi içinde ele alınmak suretiyle değerlendirilmesinin gümrük idarelerindeki sahtecilik suçu gibi ağır suçlarda illiyet bağının kollukça ilk aşamada kurulamadığı hallerde mağduriyetlere mahal vermemek adına konunun mevzuat çerçevesinde titizlik ve hassasiyetle ele alınması yönünde taşra idarelerine gerekli bilgilendirme yapılmasının uygun olacağı belirtilmiştir.

Ayrıca, buna ilave olarak, 01.06.2005 tarihli Adli Kolluk Yönetmeliği 6 ncı maddesinde; Adli kolluk görevlileri, maddi gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, Cumhuriyet savcısının emirleri doğrultusunda şüphelinin lehine veya aleyhine olan tüm delilleri, kanunda ön görülen koşullara uyarak toplamak, muhafaza altına almak ve bunları fezleke ile Cumhuriyet Savcısına sunmakla yükümlüdür." Düzenlemesi yer almaktadır.

Nedensellik bağı, her neticeli suçta mutlaka bulunması gereken doğal bir unsurdur. Hareket ile netice arasındaki bağı ifade eden nedensellik, hukuki bir konu olmayıp, her olayın özelliğine göre belirlenecek bir husustur.

Bu itibarla, Türk Ceza Kanununda da nedensellik bağının tanımı verilmemiş ve bu hususta açık bir düzenleme yapılmamıştır. Ancak, Türk Ceza Kanununun "netice sebebiyle ağırlaşmış suç"u düzenleyen

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.

23 üncü maddesinde, “Bir fiilin kastedilenden daha ağır veya başka bir neticenin oluşumuna sebebiyet vermesi halinde, kişinin bundan dolayı sorumlu tutulabilmesi için bu netice bakımından en azından taksirle hareket etmesi gerekir” hükmü mevcuttur. Buradaki taksir zorunluluğu, objektif sorumluluk olgusunu tüm olaylara uygulamamak amacıyla getirilmiştir.

Ceza hukukunda fail bir neticeyi önlemek imkanına sahip olduğu halde bunu yapmamışsa ve özen yükümlülüğüne uygun davranmadığı her durumda, nedensellik bağının varlığı kabul edilmelidir.

İkinci olarak ise; olay sonradan incelendiğinde olayı meydana getiren etkin hareketin, özen mükellefiyeti çerçevesinde fiili ve sonucunu engellemeye çalışma fiili içinde yer alıp almadığına da bakılmalıdır. Böylece, fiile dahil ve kolaylaştıran hareketler sorumluluk alanında olduğu kabul edilirken fiilin dışında kalan hareketler özensiz dahi olsalar sorumluluk alanının dışında kabul edilmelidir.

Dolayısıyla, Gümrük Müşavirinin fiile dahil varsa, özen mükellefiyetini gereği gibi yerine getirmemesinden dolayı fiil oluşmuşsa sorumlu kabul edilmesi, tüm Mesleki bilgi tecrübe ve sorumlulukları ile hareket etse dahi fiili ve neticesini engel olamayacak fiil her şartta meydana gelecekse sorumlu kabul edilmemesi uygun olacaktır.

Yukarıda yapılan açıklamalar ile ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde konu değerlendirildiğinde; Her somut olay kendi içinde ele alınmak suretiyle değerlendirileceği, Gümrük idarelerindeki sahtecilik suçu gibi ağır suçlarda illiyet bağının kollukça ilk aşamada kurulamadığı hallerde, Gümrük Müşavirlerinin mağduriyetine mahal vermemek adına, taşra idarelerine konunun mevzuat çerçevesinde titizlik ve hassasiyetle ele alınması yönünde gerekli bilgilendirme yapılmasının önerildiği görülmüştür.

Sonuç olarak; Gümrük idarelerine araştırma ve kaççağa konu tüm olaylarda bu işi araştırarak kurumların titiz ve hassas çalışmalarının bir kere daha gözden geçirilmesi, keyfiliğin ortadan kaldırılması her basit olayın özellikle GTİP farklılığından kaynaklı vakalarda Gümrük Kanunun Vergi Kaybına Neden Olan Cezalar başlıklı 234 ila 238 uncu maddeleri ile para cezalarına hükmedilmişken görevli muayene memurunca uygun bulunan beyanların, kaçak istihbarat birimlerinin çıkış esnasında yaptıkları muayene neticesinde 5607 sayılı Kaçakçılık Kanununa muhalefetten muhakkak mahkemelere sevkinin yapılmasının adil olmayacağı düşünülmektedir.

Talep ve görüşlerimizin ilgede kayıtlı yazılarımız özelinde tekraren ele alınarak çözüm odaklı değerlendirilmesi hususunu arz ederim.

Serdar KESKİN
İstanbul Gümrük Müşavirleri Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

Dağıtım:

Gereği için Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü
Bilgi için Gümrükler Genel Müdürlüğü

Ek:

1 adet örnek Şüpheli İfade Tutanağı

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.

SUPHELİ İFADE TUTANAĞI
(İfade Verenin Gözaltına Alınmadan İfadesine Başvurulmuştur)

T.C. Kimlik Numarası	[REDACTED]
Adı ve Soyadı	[REDACTED]
Baba ve Ana Adı	[REDACTED]
Doğum Yeri ve Tarihi	[REDACTED] 1945
Nüfusa Kayıtlı Olduğu Yer	[REDACTED]
İkametgâh Adresi	[REDACTED]
İşyeri Adresi	[REDACTED]
Varsa Telefonu(Ev-İş-Cep irtibat)	[REDACTED]
Mesleği, Ekonomik Durumu	Gümrük Müşaviri - [REDACTED]
Medeni Hali, Çocuk Sayısı, Öğrenim Durumu	[REDACTED] 2 çocuk-Üniversite
İfadesinin Alındığı Yer	İstanbul Havalimanı Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü

İfade verene isnat edilen suç anlatıldı, Müdafî seçme hakkının bulunduğu ve onun hukuki yardımından yararlanabileceği, müdafîin ifade alma sırasında hazır bulunabileceği, müdafî seçecek durumda değilse ve bir müdafî yardımından yararlanmak istediği takdirde kendisine baro tarafından bir müdafî görevlendirebileceği, yakınlarından istediğine yakalandığının derhal bildirileceği, isnat edilen suç hakkında açıklamada bulunmamasının kanuni hakkı olduğu, şüpheden kurtulması için somut delillerin toplanmasını isteyebileceği, soruşturmanın gizlilik ve amacını bozmamak koşuluyla Cumhuriyet Savcısından belge örneği isteme, CMK 147. Maddeye uygun olmak koşuluyla vekil aracılığıyla soruşturma belgelerini ve el konulan ve muhafazaya alınan eşyayı incelemek haklarının bulunduğu açıkça bildirildi, kendisine hatırlatılıp açıklandı. Müdafî talep etmediğini beyan etmesi üzerine [REDACTED] 2022 tarihin de ifadesine başlanıldı.

SORULDU: Yukarıdaki kimlik bilgileri size mi aittir? Ne iş ile uğraşıyorsunuz? Üzerinize kayıtlı herhangi bir firma var mıdır?

CEVABEN: Yukarıdaki kimlik bilgileri doğrudur ve bana aittir. Gümrük Müşaviri olarak [REDACTED] Müşavirliği Limited Şirketi bünyesinde [REDACTED] Üzerime kayıtlı herhangi bir firma ise mevcut değildir.

SORULDU: İstanbul Havalimanı Gümrük Müdürlüğünce tescilli [REDACTED] 2022 tarihli [REDACTED] sayılı ithalat beyannamesinin 54. Hanesinde yer alan imza size mi aittir?

CEVABEN: İstanbul Havalimanı Gümrük Müdürlüğünce tescilli [REDACTED] 2022 tarihli [REDACTED] sayılı ithalat beyannamesinin 54. Hanesinde yer alan imza bana aittir.

SORULDU: (1) İstanbul Havalimanı Gümrük Müdürlüğünce [REDACTED] San. Ve Tic. Ltd. Şti. firması adına tescilli; Beyan sahibi [REDACTED] Müşavirliği Ltd. Şti. olan [REDACTED] 2022 tarihli

[REDACTED] sayılı 35 kap 5 kalemde oluşan Serbest Dolaşıma Giriş Beyannamesini düzenlemek için kimden hangi belgeleri aldınız? (2) Eşyaların 2. Kaleminin 844859000019 GTİP'inin de Mekik ucu 9 kap [REDACTED] adet olarak beyan edilen eşyaların 16000 adet olduğu tespit edilmiş ayrıca (3) yapılan incelemede görülmüş ancak konsimento, fatura ve evrakların yapılan kontrolünde söz konusu eşyaların konsimentosunun düzenlendiği ülkenin Ningbo China olduğu görülmüş olup bu durumu nasıl açıklarsınız? (4) [REDACTED] 2022 tarihli [REDACTED] sayılı beyanname için İstanbul Havalimanı Gümrük Müdürlüğünden küşat talebinde bulundunuz mu? Konuyla ilgili bildiklerinizi anlatınız.

CEVABEN: İstanbul Havalimanı Gümrük Müdürlüğünce [REDACTED] San. Ve Tic. Ltd. Şti. firması adına tescilli; Beyan sahibi [REDACTED] Müşavirliği Ltd. Şti. olan [REDACTED] 2022 tarihli [REDACTED] sayılı 35 kap 5 kalemde oluşan Serbest Dolaşıma Giriş Beyannamesini düzenlemek için [REDACTED] San. ve Tic. Ltd. Şti. firmasından fatura, hava konsimentosu, çekli listesi ve transfer için gerekli belgeler gibi bütün belgeleri aldım. Eşyaların 2. Kaleminde 844859000019 GTİP'inin de Mekik ucu 9 kap [REDACTED] adet olarak beyan edilen eşyaların 16.000 adet olmasının sebebi İhracatçı firmanın yüklemesi esnasında 1 mekiği 2 parçadan oluşmasına rağmen (erkek ve dişi olarak) bir parçasının 16.000 adet olarak yüklenmesinden kaynaklanmaktadır. Aslında olması gereken bir mekiği sistemini oluşturduğu için 8.000 tane erkek ve 8.000 tane dişi takım olarak gönderilmesi gerekirdi. Burada mekiğin sadece 16.000 parçası erkek olarak yüklenmiş. Firmadan aldığımız bilgiye göre bu uçlar makineye takılırken çabuk kırılabilirdi için %10 ila %12 arasında fire payıyla beraber yüklenmektedir. Menşe ülke kodunun 732 Japonya olarak girilmesinin sebebi ise beyannameyi yazan ve beyannamenin sağ üst kısmında ismi bulunan [REDACTED] isimli çalışanımızın dikkatsizliği nedeniyle bir önceki beyannamesinden kolaylık olsun diye kopyalanırken sehven yapılan bir hatadır. Fakat bu hata beyannamenin ithalat rejimi kapsamındaki önlemleri ile gümrük vergisi, KDV, İGV ve benzeri vergilendirmeleri açısından vergi ziyanı neden olmamaktadır. [REDACTED] 2022 tarihli [REDACTED] sayılı beyanname için İstanbul Havalimanı Gümrük Müdürlüğüne ihtiyari bir işlem olması sebebiyle herhangi bir küşat talebinde bulunmadım.

SORULDU: Daha önce adli tahkikat veya sabıka kaydınız var mı?

CEVABEN: Daha önce adli tahkikat veya sabıka kaydım mevcut değildir.////

SORULDU: Bu konu hakkında söyleyeceğiniz başkaca bir husus var mıdır?

CEVABEN: İthalatçı firma 26 yıllık bir işletme olup sürekli ithalat yapan bir firmadır. Ben 76 yaşındayım ve 1978 yılından beri gümrük müşaviriyim. 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 181. Maddenin 2. Fıkrası gereği dolaylı temsilde temsilcinin yükümlülüğü kendisine sunulan ve beyanda bulunulan verilerle, belgelerle sınırlıdır. Bu verilerin ve belgelerin ışığında beyanda bulundum. Konuyla ilgili meslek kuruluşumuz olan İstanbul Gümrük Müşavirleri Derneğinin Ticaret Bakanlığı Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğüne muhatap yazılarına Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünden alınan görüş ile birlikte verilen cevapta (06.05.2019 tarihli 68326374 sayılı yazıları) ve ekli belgeler incelendiğinde görülmektedir ki bu tip durumlarda sahte bir belge veya kaşe sunulması durumu olmamışsa gümrük müşaviri kendisine sunulan bilgi ve belgeler ile sorumluluğu sınırlanmış durumdadır. Ayrıca beyanda bulunulan eşyalar sayılıp kontrol edildiğinde miktarlarında sayı, baş, ağırlık, adet gibi ölçülerinde fazlalık tespit edildiğinde bunun cezası 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 234/1-a maddesinde belirtilmiş olup gümrük vergilerinden başka 3 katı ceza alınır denilmektedir. Bu nedenle söz konusu fazlalık için konuyu yargıya intikal ettirmek ve Gümrük Kanunu'nda cezası açıkça belirlenmiş bir hususta 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu hükümleri ile işlem tesis edilmesine yönelik ifade alınması hukukun genel prensipleri ile, 4458 sayılı kanun ile Ticaret Bakanlığının yukarıda belirtilen Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü ve Muhafaza Genel Müdürlüğü'nün yazıları ile çelişmektedir. Son olarak Gümrük Müşaviri sıfatıyla bu dosya ile ilgili benim bilgime başvurulması esastır. Bu nedenle en fazla bilgi alma tutanağı düzenlenebilir. Söz konusu bilgiler ışığında şu an alınan ifademim başlığı olan Şüpheli İfade Tutanağını kesinlikle kabul etmiyorum, bunun Bilgi Alma Tutanağı olarak değiştirilmesini talep ediyorum. Ayrıca Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü'nün toplam 8 sayfadan oluşan yazılarını ifade ekinde tarafınıza sunuyorum demesi üzerine Ceza Muhakemesi Kanununun 147. maddesinde yazılı hususların yerine getirilmesinden sonra tutanak okunup 3 (üç) nüsha tanzimle müstereken imza altına alınmıştır. 2022/10.00/İstanbul Havalimanı Gümrük Muhafaza Kaçakçılık ve İstihbarat Müdürlüğü Kargo Bölge Amirliği-Arnautköy/İSTANBUL////////

İFADEYİ ALAN

KİM.Güm.Muh.Me

İFADEYİ YAZAN

KİM.Güm.Muh.Me.

MÜDAFİ

Talep Etmedi.

İFADEYİ VEREN

Şüpheli